

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. I. An ad præbendas graduatis affectas dignior sit assumendus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

& primam clericorum secularium Regulam, secundum quam Augustinus, præter vestes episcopales, gessit lineam communem cum toto suo clero. eoque Ordinarium aliam vestem Capitulum non communem, seu extra formam superpellitij à d. Concilio Basiliensi specialiter præscripti concedere nemini posse est dicendum. præterquam quod Nuntij decretum strinxerat manus inferioris. c. 1. & 2. X. de confirm. vit. vel inutil. & lite pendente nemini liceat supplicare. C. Vi lite pendente nemini liceat.

Ut omittamus, quod de causa dicendum est, quod in rebus novis constituendis evidens esse vitiositas debeat, ut recedatur ab eo iure, quod diu æquum visum est. l. 2. D. de const. princip. quæ vitiositas hic non apparet; sed potius diminutio charitatis fraternæ; quæ ad scandalum vergit; nihil autem faciendum est cum scandalo. c. nihil 2. X. de præscript. c. ad aures X. de temp. ordinat. nequidem Papæ mandato parendum, si suboritur scandalum, c. cum teneamur. X. de præb. scandalum hic pars utraque agnoscit; sed causam altera in alteram rejicit, & optandum fuisse ut Decanus (qui multa bona opera se dicit operatum, & testatur Ordinarius) quamvis res sibi fuisse ritè permissa, imitatus fuisset D. Paulum 1. Cor. 8. si esca, inquit, scandalizat fratrem meum non manducabo carnem in æternum. Solent ex huiusmodi causis maiora nasci incommoda, & litigia. neque enim novum est ratione formæ, coloris, materiæ vestium inter ecclesiasticos graues excitari controuersias. ut patet ex c. 1. de verb. signif. in extrauag. Ioan. XXII. Clement. V. & Nicol. IV. quæ ibidem citantur. clement. 1. & c. exijt in 6. cod. ut & latius diximus in Consule. can. de regular. cons. 20. & seriam esse materiam in ecclesiasticis, formam, & colorem vestium patet ex d. c. cle-

rici. & tot. vit. de vita & honest. cler. c. præcipimus. 21. q. 3. c. vit. periculos. ne cler. vel mon. in 6. non tantum ut ex vestium forma distinguatur aduersus personas laicas; sed & ecclesiasticas alterius instituti. d. c. vit. pericul. Rodrig. 1. 2. q. 99. reg. 9. 77. ar. 6. neque aliquis ex veste sibi prohibita quippiam usurpet, ut de compagis & mappulis valde serio agitur in c. peruenit. c. illud. d. 93. de vtu pallij X. tot. eoit. pontificatium. Trid. s. 6. c. vit. clem. fin. de privileg. & c. De exemptione Capituli tanquam præiudiciali questione esset etiam dicendum, nisi in possessione jurisdictionis esse Ordinarius, & lite pendente eam posse diceretur; secundum distinctiones c. cum persone de privileg. in 1. & quamvis non subito etiam gratia potest concedi: sed tamen non talis quæ illum soluat aliqua lege, qua alioquin teneatur, cum non subditum nemo possit soluere vel ligare. c. omnis. de penit. & vt. miss.

DE PRÆBENDIS

An ad præbendas gratias affectas dignior sit assumendus?

Missio digno promovendum esse in curatis, similibusque beneficijs digniorem, sed neque in cathedralibus præbendis omnibus id obtinere, ut scientia digniores eligendi sint, ex c. vener. d. X. de præb. diximus in Tur. pont. in 4. de electione. n. 18. quamvis in dignitate videatur Concilium Trid. s. 24. c. 12. in princ. & de alijs diligenter disputet Gutier. can. quæst. lib. 6. c. 11. exigit saltem d. c. 12. ut eligendi tales sint, qui suo muneri respondere possint. quamvis dignitates præsertim in cathedralibus, dicunt esse iustitias, ut qui eas obtine-

17.
Minus sine
evidenti
vitiositate.

18.
Minimè cum
scandalo.

19.
Litibus,
alijque in-
commodis,
ab talem
causam
nasci solitis.

rent, pietate praeclerent, alijsque exemplo essent. enimvero in erectione nouarum sedium Belgicarum, vt Episcopi ecclesiam suam personis exercendam, & ad iurisdictionem exercendam, ceteraque munia ecclesiastica obeunda idonejs debite instructam, iugiterque decoratam haberent, erectae sunt nouem praebendae personis in famosa Vniuersitate graduatis affectae, quae consilium & operam in negotio ecclesiae, & religionis, ceterisque difficultatibus Episcopo praestare teneantur. vt hic eruditio nec competens tantum; sed & quae decorem ecclesiae adferre possit, requiri videatur. adedque obtinere, quod rescriptum est in officio seu beneficio cancellariae in c. vn. X. vt eccles. benef. sine dim. confer. non ex affectu carnali, inquit, sed discreto iudicio, debuisse ecclesiasticum officium, & beneficium in persona magis idonea dispensare. cancellariae officium subsidium fert episcopali iurisdictioni exercendae. ad cuius suppetias cum itidem sint erectae praebendae graduatis affectae, sequi videtur in personis magis idoneis esse dispensandas: &, vt loquitur c. constitutis 46. X. de appell. qui ecclesia magis uiles, & idonei reperirentur. ceterum ea verba magis idonea, ad quaestionem nostram non videntur spectare; sed ad comparationem illius, qui cum collatore pactum de fructibus beneficii inierat, cum a beneficijs huiusmodi conuentiones abesse debeant; liberetque, plene, & sine diminutione illa conferri. ideoque in d. c. vn. §. cum enim. non aliud exegit Innocentius III. quam vt episcopus Mediolanensis ostenderet, quod cancellariam persone idoneae, modo canonico, & tempore competenti donasset. ita vt collatio affectarum praebendarum digno facta; omisso quamuis digniori, sit rata, nec facile irritari possit. attamen verba, quae supra citauimus, aliquid

non vulgare exigere videntur: si non tam eminentem scientiam, de qua d. c. venerabilis, quod vix ad culmina dignitatum, inquit, nedum ad praebendas viri eminentis scientiae ualent reperiri: tamen vt exigat discretum iudicium, vt loquitur d. c. vn. electorum; seu arbitrium boni viri; ita vt a conscientia absit carnalis affectus; adsit zelus debite instruendae, & ornandae ecclesiae; per personas eligendas: atque illae sint tales, quae eiusmodi ornamenta adferre possint. quae qualitas ex eo intenditur, quod ex iisdem nouem graduatis dumtaxat assumi possint promouendi, in plerisque iisdem nouis episcopatibus, ad dignitates archidiaconatus, archipresbyteratus, & poenitentiaratus: edoque ad graduatis affectas praebendas eligendi, tanquam destinati ad huiusmodi dignitates aliquando obeundas, considerandi nonnihil sunt iuxta d. c. 12. vt si impraesentiarum ijs qualitatibus praediti non sint; spem faciant certam maturitate temporis tales euasuros. & quidem Archidiaconus & Archipresbyter curam, seu internam seu iurisdictionalem exercent: poenitentarius etiam dicecesanus & doctrina & prudentia praeditus vt sit, & res exigit, & Concilium Trid. sess. 24. c. 8. maturamque aetatem 40. annorum. Et ab initio ecclesiae officium huiusmodi fuit eximium. vt videre est apud Spondanum in Annal. eccl. ad ann. domini 56. & alibi. adiecit tamen idem Concilium clausulam, seu alias pro loci qualitate aptior. vt si vel aetate, vel laureis theologiae seu iuris careat; ea tamen sit prudentia, & doctrina, alijsque virtutibus instructus, vt haec illis praeponderent; tanquam alijs aptior assumi possit, iudicio Ordinarij, vt in simili idem Trid. sess. 25. de regular. c. 7. in praefecta monialium eandem aetatem requirit. discretionem tamen Ordinarij, quid de re monasterij magis sit, permittit. idem

3. Tanquam destinata ad dignitates digniori conferendas.

4. Poenitentarius dignior aptiorue assumendus quamuis annis quadraginta minor.

idem ergo hic Concilium momenta aptitudinis ponderanda committit Ordinario. ut quamvis inter graduatos aliquis sit 40. annorum; si tamen alius minor sit aptior; præferri possit. citati à Barbosa, in Collect. DD. ad Conc. Trid. f. 24. d. c. 8. & id liquidum facit vox seu: quæ regulariter & naturâ suâ est alternatiua. Tusc. in verb. dictio seu, conc. 372. n. 1. 2. 29. præsertim dum ponitur inter diuersa. n. 21. ut palam hic diuersa facit per adiunctionem vocis aliâs, seu aliâs, inquit, qui aptior reperitur. Adde d. sessionem. 24. Conc. Trid. celebratam esse an. 1463. & sic posteriorem esse Bulla erectionis novorum episcopatum Belgij: loqui autem d. c. 8. in futurum: poenitentiaris, inquit, instituatur, non autem decernere de præterito, aut legem dare poenitentiaris iam antè institutis, sed eos suis legibus relinquere. Bulla autem gradum dumtaxat requirit, non eam ætatem, ut decretum quidem ex rigore non obtineat, tamen rationando conveniat. sed omnino illud, ut aptior sit: ut loquitur Trid. seu magis idoneus, ut exigunt canones ante citati. quod si autem ex graduatis aliquis se aptiorem esse, & iniuriâ præteritum existimet; electio non est nulla; sed per Superiorem examen videbitur an erit annullanda. diximus in Iur. pont. nou. anal. de elect. n. 15. vers. electio, in alijs nulla foret, si extra graduatos affectarum præbendarum possessores, quis ad dictas dignitates contra dispositionem d. bullæ assumeretur: aut ad has præbendas non habens gradum. Trid. f. 27. c. 5. in nouis sedibus: quamvis ad poenitentiarium sine gradu ex vi d. c. 8. f. 24. Trid. aptior graduatus assumi possit. Porro examè an quis sit aptior omnes vtriusque qualitates expendet: ut in c. 18. f. 24. in concursu parochiali, ætatem, mores, doctrinam, prudentiam, aliasque res ad huiusmodi officium opportunas.

RESPONSVM II.

De Commendis.

DVm quæritur quæ sit auctoritas, aut iurisdicção commendatarij; quid facere, quid præstare possit; attendenda sunt verba commendantis; qualitas, atque conditio beneficij commendati, & finis commendationis. Verba; quoniam, ut diligenter obseruandi sunt fines mandati. f. 34. 5. D. Mandati; ita & commendati. Conditio beneficij; quoniam ut illa varia est; ita ex ratione subiecti, quod circa illud præstandum est, variatur. finis autem; quoniam ut de lege dicitur, quod finis sit anima legis; ita & in beneficio commendato finis, ob quem commendatur, tanquam scopus actionum est suspiciendus. vii post alios Euerardus in locis legal. lib. 2. fin. rectè dixit potissimam causam omnium esse finem.

Inuentæ ergo sunt commendatæ; ne beneficia interim dum vacent damnum caperent. ut dum sponsum non habent; sponso vicces & officia suppleat commendatarius. si ergo simplicia sunt; missæ, & sacra munia illis incumbentia expleantur: si curata; cura animarum nullatenus negligatur: si maiora, atque dignitates; ut contra omnia congruè supportentur.

Quapropter in curatis Conc. Trid. f. 24. c. 18. dum vacant, atque idoneum in ea vicarium, cum congrua fructuum portione constituiti iuber: qui onera, inquit, ipsius ecclesie sustineat, propterea Gregor. X. in Conc. Lugdunensi commendari ecclesiam parochialem vetat alicui, non constituto in ætate legitima, & sacerdotio; eamque permittit vnicam, & in tempus dumtaxat semestrem. c. nemo de elect. in. 6.

Qualitatem sacerdotij cogit; propter